

זוהר הקדוש עם פירושו מתוך מדבש על הפרשה

לוח עמוד היומי בזה"ק פרשת בחוקותי

חלק 1 - פרשת משפטים

מיתוך מדבש	וילנא	יום
תצג-תצט	קט ע"א	ראשון
תצט-תקה	קט ע"ב	שני
תקה-תקי	קי ע"א	שלישי
תקי-תקיז	קי ע"ב	רביעי
תקיז-תקבא	קיא	חמישי
תקבא-תקבט	קיא - קיב	שישי
תקבט-תצג	קח ע"ב	שבת

פרשת בהר תשפ"ב

עלון מס' 183

יו"ל בעזהש"ת ע"י מרכז 'מיתוך מדבש' ת.ד. 5315 ירושלים

גילוי נס ההצלה בזכות הצדקה

רבי חייא ורבי יוסי הוו אַזְלִי בְּאַרְחָא, פִּגְעוּ בְּהוּא טוּרָא, אֲשַׁפְּחוּ תְּרֵי גְבָרֵי דְהוּוּ אַזְלִי, אֲדַהְכִי חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהוּוּ אָתִי, וְאָמַר לוֹן, בְּמָטוּ מְנַיִיכוּ, הָבוּ לִי מְזוּנָא פְּתָא דְנַהֲמָא, דְּהַנִּי תְּרִין יוֹמִין דְּתַעֲיִנָּא בְּמַדְבְּרָא, וְלֹא אֲכַלְנָא מְדִי.

אֲשַׁתְּמִיט חַד מְאִינוֹן תְּרֵי גְבָרֵי, וְאִפִּיק מְזוּנִיָּה דְּאִיהוּ אִיִּיתִי לְאֹרְחָא, וְיָהִיב לֵיהּ, וְאָכִיל וְאֲשַׁקֵּי לֵיהּ, אָמַר לֵיהּ חֲבֵרִיהּ, מַה תַּעֲבִיד מִן מְזוּנָא, דְּהָא אָנָּא דִּידֵי אֲכַלְנָא, אָמַר לֵיהּ, וּמַה עָלִי דִּידָךְ אָנָּא אֲזִיל, יְתִיב גְּבִיָּהּ הָהוּא מְסַפְּנָא עַד דְּאָכַל כָּל מַה דְּהוּוּ גְּבִיָּהּ, וְהָהוּא נַהֲמָא דְּאֲשַׁתְּאָר, יְהִיב לֵיהּ לְאֹרְחָא, וְאֲזִיל לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי חַיָּיא, לֹא בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמַלְּהָ דָּא יְתַעֲבִיד עַל יָדָךְ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דִּילְמָא דִּינָא אֲתַגְזֹר עַל הָהוּא בַּר נָשׁ, וּבְעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא קַמִּיָּה הָאִי, בְּגִין לְשַׁזְבָּא לֵיהּ.

מתוך מדבש

גילוי נס ההצלה בזכות הצדקה

רבי חייא ורבי יוסי הוו אַזְלִי בְּאַרְחָא אלו השני חברים היו הולכים בדרך, פִּגְעוּ בְּהוּא טוּרָא פגשו בהר אחד, אֲשַׁפְּחוּ תְּרֵי גְבָרֵי דְּהוּוּ אַזְלִי מצאו שם שני אנשים שהיו הולכים בדרך, אֲדַהְכִי חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהוּוּ אָתִי בין כך ראו אדם אחד שהיה בא והגיע אצל השני אנשים, וְאָמַר לוֹן בְּמָטוּ מְנַיִיכוּ הָבוּ לִי מְזוּנָא פְּתָא דְנַהֲמָא ואמר להם בבקשה מכס תנו לי מזון פת לחם לאכול, דְּהַנִּי תְּרִין יוֹמִין דְּתַעֲיִנָּא בְּמַדְבְּרָא וְלֹא אֲכַלְנָא מְדִי כי זה שני ימים שתעיתי במדבר ולא אכלתי כלום.

אֲשַׁתְּמִיט חַד מְאִינוֹן תְּרֵי גְבָרֵי נשמט אחד מאותם שני אנשים והלך לו בצד, וְאִפִּיק מְזוּנִיָּה דְּאִיהוּ אִיִּיתִי לְאֹרְחָא וְיָהִיב לֵיהּ והוציא מזונו שהביא עמו צידה לדרך ונתן לו, וְאָכִיל וְאֲשַׁקֵּי לֵיהּ והאכיל והשקה אותו, אָמַר לֵיהּ חֲבֵרִיהּ, מַה תַּעֲבִיד מִן מְזוּנָא

אמר לו חברו, מה תעשה כשתצטרך למזון, דְּהָא אָנָּא דִּידֵי אֲכַלְנָא כי אני אוכל את שלי ולא אתן לך ממזוני, אָמַר לֵיהּ חֲבֵרוֹ, וּמַה, עָלִי דִּידָךְ אָנָּא אֲזִיל ומה אתה חושב, וכי על המזון שלך אני סומך ללכת בדרך, יְתִיב גְּבִיָּהּ הָהוּא מְסַפְּנָא, עַד דְּאָכַל כָּל מַה דְּהוּוּ גְּבִיָּהּ ישב אותו העני אצלו, עַד שֶׁאֲכַל כָּל מַה שְׁהִיָּה אֲצִלוֹ, וְהָהוּא נַהֲמָא דְּאֲשַׁתְּאָר יְהִיב לֵיהּ לְאֹרְחָא, וְאֲזִיל לֵיהּ והלחם שנשאר לו עוד, נתן לעני לדרך, וְהִלֵּךְ לוֹ לְדַרְכוֹ.

אָמַר רַבִּי חַיָּיא לְרַבִּי יוֹסִי לֹא בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמַלְּהָ דָּא יְתַעֲבִיד עַל יָדָךְ לא רצה הקב"ה שמצוה זו תעשה על ידינו, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חַיָּיא דִּילְמָא דִּינָא אֲתַגְזֹר עַל הָהוּא בַּר נָשׁ שמה איזה דין קשה נגזר על זה האדם, וּבְעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא קַמִּיָּה הָאִי, בְּגִין לְשַׁזְבָּא לֵיהּ ורצה הקב"ה להזמין לפניו מצוה זו, כדי להציל אותו.

עד דהוּ אַזְלִי, לָאָהּ הֵהוּא גִבְרָא בְּאַרְחָא, אָמַר לִיה חֲבַרְיָה, וְלֹא (דף קיא ע"א) אָמִינָא לָךְ דְּלֹא תַתֵּן נְהֻמָּא לְאַחְרָא, אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, הָא מְזוֹנָא גְבַן, נִיהָב לִיה לְמִיכַל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּבַעֲי לְמִיפְק מַנְיָה זְכוּתָא, נְזִיל וְנַחְמִי, דְּהָא וּדְאִי בְּקַפְטוּרֵי דְדָא טַפְסָא דְמוֹתָא אַתְאַחִיד, וּבְעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא זְכוּתִיָה, בְּגִין לְשַׁזְבִּיָה.

אַדְהֵכִי יְתִיב הֵהוּא בַר נָשׁ וְנָאִים תַּחוּת חַד אֵילָנָא, וְחֲבַרְיָה אַתְרַחֵיק מַנְיָה, וְיְתִיב בְּדַרְךְ אַחְרָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא, הֲשֵׁתָא נִיתִיב וְנַחְמִי, דְּוּדְאִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְמַרְחֵשׁ לִיה נִיפָא, קָמוּ וְאוּרִיכוּ.

אַדְהֵכִי חָמוּ חַד טִיפְסָא בְּשִׁלְהוּבֵי קָאִים גְּבִיָה, אָמַר רַבִּי חֵיָא, וְוִי עַל הֵהוּא בַר נָשׁ דְּהֲשֵׁתָא יִימוֹת, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַפְאָה הֵהוּא בַר נָשׁ דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרַחֵישׁ לִיה נִיפָא.

אַדְהֵכִי נַחַת מְאִילָנָא חַד חוּיָא, וּבְעָא לְמַקְטְלִיָה, קָם הֵהוּא טַפְסָא עַלִיָה וְקַטְלִיָה, קְסָטַר בְּרִישִׁיָה טַפְסָא וְאָזַל לִיה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְלֹא אָמִינָא לָךְ דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְמַרְחֵשׁ לִיה נִיפָא, וְלֹא תִיפּוּק זְכוּתִיָה מַנְיָה, אַדְהֵכִי אַתְעַר הֵהוּא בַר נָשׁ, וְקָם וְאָזַל לִיה, אַחִידוּ בֵיָה רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, וְיַהֲבוּ לִיה לְמִיכַל, בְּתַר דְּאָכַל, אַחֻוּיָאוּ לִיה נִיפָא דְרַחֵישׁ לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מתוק מדבש

אַדְהֵכִי חָמוּ חַד טִיפְסָא בְּשִׁלְהוּבֵי קָאִים גְּבִיָה בֵין כַך רֵאוּ חֵיָה רַעָה מְלֵאָה בְּשִׁלְהַבַת הַכַּעַס עוֹמְדַת אַצְלוּ, אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, וְוִי עַל הֵהוּא בַר נָשׁ דְּהֲשֵׁתָא יִימוֹת אוּי עַל זֶה הָאִישׁ כִּי עַתָּה יִמוֹת, וְלֹא הִיָה סִיפּוּק בִידֵם לְהַצִּילוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא, זַפְאָה הֵהוּא בַר נָשׁ דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרַחֵישׁ לִיה נִיפָא אֲשֵׁרִי לֵאִישׁ זֶה כִּי הִקְבִיָה יַעֲשֶׂה לוֹ נֵס.

אַדְהֵכִי נַחַת מְאִילָנָא חַד חוּיָא וּבְעָא לְמַקְטְלִיָה בֵין כַך יִרְדּוּ מִן הָאֵילָן נַחֵשׁ אַחַד וְרַעָה לְהַרוּג לְאוֹתוֹ הָאִישׁ, קָם הֵהוּא טַפְסָא עַלִיָה וְקַטְלִיָה קָמָה אוֹתָהּ הַחֵיָה עַל הַנַּחֵשׁ וְהִרְגָתוּ, אַחַר כַך קְסָטַר בְּרִישִׁיָה טַפְסָא וְאָזַל לִיָה הַפְּכָה הַחֵיָה אַתְרַאשָׁה וְהִלְכָה לָהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא, וְלֹא אָמִינָא לָךְ דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְמַרְחֵשׁ לִיה נִיפָא וְלֹא אֲמַרְתִּי לָךְ שֶׁהִקְבִיָה רֹעָה לַעֲשׂוֹת לוֹ נֵס, וְלֹא תִיפּוּק זְכוּתִיָה מַנְיָה וְלֹא תוּצִיא אֶת הַזְכוּת מִמֶּנּוּ עַל יְדֵי שִׁתְּנָן לוֹ לְאֹכּוֹל, אַדְהֵכִי אַתְעַר הֵהוּא בַר נָשׁ וְקָם וְאָזַל לִיָה בֵין כַך נִתְעוֹרַר אוֹתוֹ הָאִישׁ מִשִּׁינָתוֹ וְקָם וְהִלֵךְ לוֹ, אַחִידוּ בֵיָה אַחֻזוּ בּו רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, וְיַהֲבוּ לִיָה לְמִיכַל וְנִתְּנוּ לוֹ לְאֹכּוֹל, בְּתַר דְּאָכַל, אַחֻוּיָאוּ לִיָה נִיפָא דְרַחֵישׁ לִיָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחַר שֶׁאֲכַל הִרְאוּ לוֹ אֶת הַנֵּס שֶׁעָשָׂה לוֹ הַקְּבִיָה. (דף קי ע"ב-קיא ע"א, ובבבאורינו כרך יא עמ' תרצט-תשכ)

עד דהוּ אַזְלִי בעוּד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בְּדַרְךְ, לָאָהּ הֵהוּא גִבְרָא בְּאַרְחָא נְלֵאָה וְנִתְעַיֵיף בְּדַרְךְ אוֹתוֹ הָאִישׁ שִׁתְּנָן אֶת לַחֲמוֹ לַעֲנִי, מַחֲמַת רַעֲבוֹן, אָמַר לִיָה חֲבַרְיָה אֲמַר לוֹ חֲבַרוּ, וְלֹא (דף קיא ע"א) אָמִינָא לָךְ דְּלֹא תַתֵּן נְהֻמָּא לְאַחְרָא וְכִי לֹא אֲמַרְתִּי לָךְ שֶׁלֹא תַתֵּן לַחֲמֵךְ לְאַחַר, אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, הָא מְזוֹנָא גְבַן נִיְהָב לִיָה לְמִיכַל הָרִי יֵשׁ מְזוֹן אַצְלָנוּ נִיתֵן לוֹ לְאֹכּוֹל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא, תְּבַעֲי לְמִיפְק מַנְיָה זְכוּתָא אַתָּה רֹעָה לְהוּצִיא מִמֶּנּוּ הַזְכוּת, כִּי זְכוּתוֹ יוֹתֵר גְּדוֹל כִּי לְפֻם צַעֲרָא אֲגֵרָא, וְעִיקַר הַצִּלְתוֹ הוּא שֶׁאֵף בְּצַעֲרוֹ לֹא יִתְחַרֵט מִמִּצּוֹתָיו, נְזִיל וְנַחְמִי נִלְךְ וְנִרְאָה, דְּהָא וּדְאִי בְּקַפְטוּרֵי דְדָא טַפְסָא דְמוֹתָא אַתְאַחִיד כִּי בּוּדְאִי בְּצוּרַת פְּנִיּוֹ שֶׁל זֶה הָאִישׁ סִירְכָא שֶׁל מִיתָה נֶאֱחָז, כְּלוֹמַר שֶׁנִּגְזַרָה עֲלָיו גְּזֵרַת מוֹת, וּבְעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא זְכוּתִיָה בְּגִין לְשַׁזְבִּיָה וְרַעָה הַקְּבִיָה לְהַזְמִין לוֹ זְכוּת מִצּוּה זֶה, כְּדִי לְהַצִּיל אוֹתוֹ בְּזְכוּתָהּ מִן הַמוֹת.

אַדְהֵכִי יְתִיב הֵהוּא בַר נָשׁ וְנָאִים תַּחוּת חַד אֵילָנָא בֵין כַך יֵשֵׁב אוֹתוֹ הָאִישׁ וְיִשֵּׁן תַּחַת אֵילָן אַחַד, וְחֲבַרְיָה אַתְרַחֵיק מַנְיָה וְיְתִיב בְּדַרְךְ אַחְרָא וְחֲבַרוּ נִתְרַחַק מִמֶּנּוּ וְיֵשֵׁב בְּדַרְךְ אַחֲרָת, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא, הֲשֵׁתָא נִיתִיב וְנַחְמִי עַתָּה נִשְׁב וְנִרְאָה, דְּוּדְאִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְמַרְחֵשׁ לִיָה נִיפָא כִּי בּוּדְאִי הַקְּבִיָה רֹעָה לַעֲשׂוֹת לוֹ נֵס, קָמוּ וְאוּרִיכוּ קָמוּ וְהִמְתִּינוּ שָׁם.

סוד טעם מצות הצדקה שמצלת ממות

פֶּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (תהלים לו א) בְּטַח בִּיהו"ה וְעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וּרְעֵה אֲמוּנָה, זַכָּאָה חוֹלְקִיהָ דָּבָר נֶשֶׁךְ דְּעֵבִיד טוֹב מְדִידִיהָ, דְּהָא אֲתַעֵר טוֹב בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְמָה בְּצִדְקָה, דְּכַד אֲתַעֵר צִדְקָה, הָא טוֹב כְּדִין אֲתַעֵר לְגַבֵּי כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי י ב) וּצִדְקָה תַצִּיל מִמּוֹת, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּצִדְקָה אֵילְנָא דְחַיִּי הוּא, וְאֲתַעֵר עַל הַהוּא אֵילְנָא דְמוֹתָא, וְנִטִּיל אֵינּוֹן דְאַחֲדִין בֵּיהּ, וְשׂוֹיב לֹון מִן מוֹתָא, מֵאֵן גְּרִים לְהַהוּא אֵילְנָא דְחַיִּי דְאֲתַעֵר לְהָאֵי, הָוִי אֵימָא הֵיא צִדְקָה דְאִיהוּ עֵבִיד, כְּבִיכּוֹל הוּא עֵבִיד לִיה לְעֵילָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (תהלים קו א) עוֹשֵׂה צִדְקָה בְּכָל עֵת, וְהָא אֲתַמַּר.

ל"ג בעומר

רשב"י נמנע מלהכנס בעיר כדי שלא יגן זכותו על הרשעים

רַבִּי אֱלֵעָזָר וְרַבִּי אַבָּא אֲשֶׁתְּמִיטוּ בְּמַעֲרַתָּא דְלוֹד, דְּעָאֵלוּ קַמֵּי תוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא דְהוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא נִסְחָר הָאֵי מַעֲרַתָּא בְּמַלְי דְאֹרְיִיתָא. [וכו']

מתוק מדבש

על ידי הצדקה, אם כן מאן גרים להווא אילנא דחיי דאֲתַעֵר לְהָאֵי מִי גַרְם לַהֲעֵץ הַחַיִּים שְׁהוּא הַתְּפֹאֶרֶת שִׁתְּעוֹרֵר לְהַמְתִּיק אֶת דֵּינֵי הַמַּלְכוּת, הָוִי אֵימָא הֵיא צִדְקָה דְאִיהוּ עֵבִיד הוּי אֹמֵר שֶׁהִיא הַצִּדְקָה שֶׁהָאֵדָם עוֹשֶׂה, כְּבִיכּוֹל הוּא עֵבִיד לִיה לְעֵילָא כְּבִיכּוֹל נַחֲשָׁב לוֹ כְּאִילוּ הוּא עֹשֶׂה לְמַעְלָה, כְּלוּמַר כְּאִילוּ תִיקֵן אֶת הַמַּלְכוּת לְמַעְלָה שֶׁתִּיחַד עִם הַתְּפֹאֶרֶת הַנִּקְרָא עֵץ הַחַיִּים, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עוֹשֵׂה צִדְקָה בְּכָל עֵת שֶׁמִּתְקֵן בְּצִדְקָה אֶת הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָא "עֵת" ע"י הַיְסוּד שֶׁנִּקְרָא "כָּל", וְהָא אֲתַמַּר הִי לְמַדְנָה עֵינֵן זֶה כְּרֹאֵי. וְזֶה שֶׁאָמַר "בְּטַח בַּה" שִׁיתֵן לֶךְ דֵּי מַחֲסוֹר, "וְעֲשֵׂה טוֹב" פִּירוּשׁ שֶׁתֵּן צִדְקָה לְתִיקוֹן הַיְסוּד, וּבִזְהָ תִנְצַל מִן הַמוֹת, וְאֵז "שְׁכֵן אֶרֶץ" שֶׁתַּחֲיָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, "וְרַעֲה אֲמוּנָה" וְתִזְכֶּה עוֹד לְהִרְבֵּה מִצְוֹת בְּזִכּוֹת הָאֲמוּנָה.

(דף קיא ע"א, ובביאורינו כרך יא עמ' תשכ-תשג)

רשב"י נמנע מלהכנס בעיר כדי

שלא יגן זכותו על הרשעים

רַבִּי אֱלֵעָזָר וְרַבִּי אַבָּא אֲשֶׁתְּמִיטוּ בְּמַעֲרַתָּא דְלוֹד אֵלוּ הִב' תְּנָאִים נָטוּ מֵהַדְרֵךְ שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בּוֹ וְנִכְנְסוּ בְּמַעְרָה בְּעִיר לוד, דְּעָאֵלוּ קַמֵּי תוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא דְהוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא שֶׁנִּכְנְסוּ שֶׁם מַחֲמַת תוֹקֵף חוּם הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁזָרַח עֲלֵיהֶם כְּשֶׁהִלְכוּ בְּדֶרֶךְ, אָמַר רַבִּי אַבָּא נִסְחָר הָאֵי מַעֲרַתָּא בְּמַלְי דְאֹרְיִיתָא אִמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי אֱלֵעָזָר נִסְכָּב וְנִקְשַׁט אֶת מַעְרָה זֶה בְּדַבְרֵי תוֹרָה. [וכו']

סוד טעם מצות הצדקה שמצלת ממות

פֶּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר לְפָרֵשׁ מַה שֶׁכְּתוּב בְּטַח בִּיהו"ה וְעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וּרְעֵה אֲמוּנָה, וְאִמַר זַכָּאָה חוֹלְקִיהָ דָּבָר נֶשֶׁךְ דְּעֵבִיד טוֹב מְדִידִיהָ אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל הָאֵדָם הַעוֹשֶׂה טוֹב וְחֹסֵד מִשְׁלוֹ וְלֹא מִן הַגּוֹל, דְּהָא אֲתַעֵר טוֹב בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא מַעוֹרֵר אֶת שִׁפְעָה [בְּחִינַת] הַיְסוּד הַנִּקְרָא טוֹב לְהַשְׁפִּיעַ שִׁפְעָה בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, וּבְמָה מַעוֹרֵר אֶת הַיְסוּד, וְאִמַר בְּצִדְקָה בְּכַח זְכוּת הַצִּדְקָה, דְּכַד אֲתַעֵר צִדְקָה כִּי כֹאֲשֶׁר מַתְעוֹרֵר צִדְקָה שֶׁהוּא סוּד הַתְּפֹאֶרֶת לְהַשְׁפִּיעַ בִּיְסוּד, הָא טוֹב כְּדִין אֲתַעֵר לְגַבֵּי כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל הִי אֵז מַתְעוֹרֵר הַטוֹב שֶׁהוּא הַיְסוּד לְהַשְׁפִּיעַ אֶל הַמַּלְכוּת.

וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה נֶאֱמַר וּצִדְקָה תַצִּיל מִמּוֹת, מֵאֵי טַעְמָא מַהוּ הַטַּעַם שֶׁעַל יְדֵי צִדְקָה נִיְצוּלִים מִן הַמוֹת, בְּגִין דְּצִדְקָה אֵילְנָא דְחַיִּי הוּא לְפִי שֶׁצִּדְקָה הוּא עֵץ הַחַיִּים שֶׁהוּא הַתְּפֹאֶרֶת שֶׁל בְּחִינַת הַתְּפֹאֶרֶת הַכֹּלְלִי הַמְשַׁפֵּיעַ שִׁפְעָה אֶל הַיְסוּד, וְאֲתַעֵר עַל הַהוּא אֵילְנָא דְמוֹתָא וְהוּא מַתְעוֹרֵר עַל עֵץ הַמוֹת שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת לְהַמְתִּיק דֵּינֵיהּ, שֶׁבְּגוֹרַת דֵּינֵיהּ הִיא הַמוֹת, וְגַם רְגִלִּיהּ יוֹרְדוֹת מוֹת, וְנִטִּיל אֵינּוֹן דְאַחֲדִין בֵּיהּ וְלוֹקַח אֶת אֵלוּ שֶׁאֲחוּזִים בּוֹ, עַל יְדֵי שֶׁמְשַׁפֵּיעַ בַּה שִׁפְעָה חַיִּים וְמַהֲפֵכָה מִמוֹת לְחַיִּים וְגוֹרֹתֶיהּ מִתְּבַטְלוֹת, וְשׂוֹיב לֹון מִן מוֹתָא וּמַצִּיל אוֹתָם מִן הַמוֹת, וְכֵל זֶה נַעֲשֶׂה

עד דהו יתבי, שמעו קליה דרבי שמעון דהוה אתי באורחא, הוא ורבי יהודה ורבי יצחק, קריב למערתא, נפקו רבי אלעזר ורבי אבא, אמר רבי שמעון, מכותלי דמערתא חמינא דשכינתא הקא, יתבו, אמר רבי שמעון במאי עסקיתו, אמר רבי אבא ברחימותא דכנסת ישראל לגבי קדשא בריה הוא, ורבי אלעזר פריש האי קרא בכנסת ישראל, שימני כחותם על לבך וגו'. [וכו']

רבי שמעון פריש פרושתא, יתבו לגו מערתא, אמר חמינא דיומא דין ינפול ביתא במתא, ויעדרון תרי בי רומאי מקטרגין, אי אנא במתא לא ינפול ביתא, אהדרו לגו מערתא ויתבו.

מי נרמו בפסוק פני האדון ה', רשב"י

מאן יכיל למפתח תרעין דקרתא קדישא, ומאן יכיל לאתקנא דרגין דשורי, דא רבי שמעון בר יוחאי דאיהו פתח תרעין דרזי דחכמתא, ואיהו אתקין דרגין עלאין, וכתביב (שמות לד כג) יראה כל זכורף את פני האדון יהוה, מאן פני האדון יהוה, דא רבי שמעון בר יוחאי, דמאן דאיהו דכורא מן דכוריא בעי לאתחזאה קמיה.

מתוק מדבש

מי נרמו בפסוק פני האדון ה', רשב"י

מאן יכיל למפתח תרעין דקרתא קדישא מי יכול לפתוח השערים של עיר הקודש, ומאן יכיל לאתקנא דרגין דשורי ומי יכול לתקן את המדרגות של החומות, דא רבי שמעון בר יוחאי, דאיהו פתח תרעין דרזי דחכמתא הוא רבי שמעון שהוא פתח את השערים של סודות החכמה, כי בהקדמותיו לסתרי תורה הוא פותח את שערי החכמה ומתרחץ את כל הקושיות שבתורה, כי רבי שמעון בדורו היה מקור החכמה כעין משה רבינו בדורו, כי לו לבדו ניתן רשות לגלות סודות התורה בגלוי, ועל ידו זכו להשיג כל חכמי דורו, ואיהו אתקין דרגין עלאין והוא התקין מדרגות העליונות, ר"ל שרבי שמעון היה כחומה נשגבה בדלתים ובריח מגן על המלכות שהיא סוד עיר הקודש ירושלים שלא יכנס בה ערל וטמא, לכן הראוי ליכנס בה לא יכנס אלא ברשות. וכתביב יראה כל זכורף את פני האדון יהוה, מאן פני האדון יהוה על מי רומז, ואמר דא רבי שמעון בר יוחאי שהשכינה שורה עמו תמיד והצדיקים נקראים פני השכינה, לפי שהיא מקשטת ומתקנת פניה לגבי קב"ה על ידיהם, דמאן דאיהו דכורא מן דכוריא שמי שהוא גבר בגברים דהיינו מובחר שבחכמים שיכול להשיג סודות התורה, והיינו יראה כל זכורף, בעי לאתחזאה קמיה צריך להראות לפניו ללמוד ולשאוב מחכמתו ותורתו.

(בא דף לח ע"א, ובביאורינו כרך ה עמ' תט)

עד דהו יתבי שמעו קליה דרבי שמעון דהוה אתי באורחא בעוד שהיו יושבים במערה שמעו קולו של רבי שמעון שהיה בא בדרך הוא ורבי יהודה ורבי יצחק, קריב למערתא נתקרב רבי שמעון אל המערה, נפקו רבי אלעזר ורבי אבא יצאו לקראתו לקבל פניו, אמר רבי שמעון, מכותלי דמערתא חמינא דשכינתא הקא מכותל המערה ראיתי שהשכינה כאן, יתבו ישבו כולם יחד, אמר רבי שמעון, במאי עסקיתו שאל מהם במה אתם עוסקים, אמר רבי אבא, ברחימותא דכנסת ישראל לגבי קדשא בריה הוא באהבת כנסת ישראל אל הקב"ה, ורבי אלעזר פריש האי קרא בכנסת ישראל ורבי אלעזר פירש פסוק זה בכנסת ישראל, דהיינו מש"כ שימני כחותם על לבך וגו'. [וכו']

רבי שמעון פריש פרושתא רבי שמעון פירש פסוקי הפרשה דלעיל, ויתבו לגו מערתא (ה"ג הרמ"ק) אחר שכבר יצאו מן המערה כדי ליכנס בעיר (כנזכר לעיל דף רמו ע"ב) חזרו אליה, כי אמר חמינא דיומא דין ינפול ביתא במתא אמר רבי שמעון אני רואה ברוח הקודש שביום הזה יפול בית בעיר, ויעדרון תרי בי רומאי מקטרגין ויהיו נעדרים ומתים שני בני רומיים שהם מקטרגים ומוסרים את ישראל, אי אנא במתא לא ינפול ביתא ואם אני אהיה בעיר בזכותי לא יפול הבית ולא ימותו אותם הרשעים, לכן אהדרו לגו מערתא ויתבו חזרו לתוך המערה וישבו שם.

(ויחי דף רמד ע"ב-רמט ע"א, ובביאורינו כרך ד עמ' תשכא-תשעא)

גילויים ומראות הוד נורא בעת הסתלקות הרשב"י זי"ע

תָּנוּ רַבָּנָן, כְּשֶׁחָלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, עָאלוּ קַמְיָה, רַבִּי פִּנְחָס, וְרַבִּי חֵיִיא, וְרַבִּי אַבָּא, אָמְרוּ לֵיהּ, מַאֲן דְּהוּא קָיִמָא דְּעִלְמָא שְׂכִיב, אָמַר לוֹן, לֹא בִי דִינָא דְּלַעְלָא מְעִינִין בְּדִינָאי, דְּהָא אָנָּא חֲזָאי דְּלִית אָנָּא מִתִּיבָה לְמַלְאַכָּא וְלִדְיִינָא דְּלַעְלָא, דְּאָנָּא לָאוּ כְּשָׂאָר בְּנֵי נָשָׂא.

אָלָא הָאֵי דִינָא דִּילִי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינִיָּה, וְלֹא בִי דִינִיָּה, וְהִינּוּ דְּאָמַר דְּוֹד, בְּכַעוּתִיהָ קַמְיָה (תהלים מג א) שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי, וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, (מ"א ח ט) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עַבְדּוֹ, הוּא בְּלַחֲדוּי, וְלֹא אַחְרָא.

דְּהָא תְּנִינָן, כְּשֶׁהָאָדָם הוּא שׁוֹכֵב, בִּי דִינָא דְּלַעְלָא מְסַתְּפְלִין בְּדִינּוּי, אֵית מְנַהוֹן דְּנִטְאָן לְכַף זְכוּת, דְּאֲחֻזְיָין זְכוּתִיהָ דְּבַר נֶשׁ, וְאֵית מְנַהוֹן דְּנִטְאָן לְכַף חוּבָה, דְּאֲחֻזְיָין חוּבָה דְּבַר נֶשׁ, וְלֹא נְפִיק אִינִישׁ מִן דִּינָא, כְּמָה דְּהוּא בְּעֵי.

אָבַל מַאֲן דְּדָאִין לִיהּ מְלָפָא עֵילָאָה דְּשְׁלִיט עַל כּוּלָּא, הוּא טַב, וְלֹא יָכִיל אִינִישׁ לְמַהוּי בְּהָהוּא דִינָא בַּר טַב, מְאִי טַעְמָא, דְּהָא תְּנִינָן, מְכִילוּי דְּמְלָפָא עֵילָאָה נָטוּ לְזְכוּתָא תְּדִיר, וְהוּא כּוּלִיָּה צַד רַחֲמָנוּתָא, וּבִידּוּ לְשִׁבְקָא לְחֻטְאִין וְחוּבִין, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב (תהלים קל ד) פִּי עַמְּךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּנְרָא, פִּי עַמְּךָ הִסְלִיחָה וְלֹא עִם אַחֵר.

מתוק מדבש

גילויים ומראות הוד נורא בעת הסתלקות הרשב"י זי"ע

תָּנוּ רַבָּנָן שְׁנוּ חֲכָמִים, כְּשֶׁחָלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, עָאלוּ קַמְיָה נִכְסוּ לִפְנֵי לַבְקָרוּ, רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי אַבָּא, אָמְרוּ לֵיהּ אֲמָרוּ לוֹ, מַאֲן דְּהוּא קָיִמָא דְּעִלְמָא שְׂכִיב מִי שְׁהוּא צְדִיק עֲמוּד הַעוֹלָם הִיתְכֵּן שִׁימוּת, אָמַר לוֹן אֲמַר לְהֵם אִין אֲנִי מִתִּירָא מִן הַמִּיתָה וְלֹא מִדִּינוּ שֶׁל בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה, כִּי לֹא בִּי דִינָא דְּלַעְלָא מְעִינִין בְּדִינָאי לֹא הַבֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה יַעֲיִנוּ בְּדִינִי, דְּהָא אָנָּא חֲזָאי דְּלִית אָנָּא מִתִּיבָה לְמַלְאַכָּא וְלִדְיִינָא דְּלַעְלָא כִּי אֲנִי רוּאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ כִּי אִין דִּינִי נִמְסַר לְבֵית דִּין שֶׁל מַלְאָכִים, וְלֹא לְדִינִים שֶׁל מַעְלָה (אולי הוּא הַנִּזְיוֹן דִּין טַל דִּיקוּס), דְּאָנָּא לָאוּ כְּשָׂאָר בְּנֵי נָשָׂא כִּי אֲנִי אִינִי כְּשָׂאָר בְּנֵי אָדָם, (כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן זָכָה עַל יְדֵי הַפְּלֹאֲת גִּילּוּי הַסּוּדוֹת, לְמַעַל גְּדוּלָה יוֹתֵר מִכֹּל צְדִיקֵי דוֹרוֹ).

וְהַמְשִׁיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבָרָיו וְאָמַר אָלָא הָאֵי דִינָא דִּילִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינִיָּה וְלֹא בִי דִינִיָּה אֵלָּא הַדִּין שֶׁלִּי הַקַּב"ה בְּעַצְמוֹ יְדוֹן אוֹתוֹ וְלֹא בֵּית דִּינוֹ, וְהִינּוּ דְּאָמַר דְּוֹד בְּכַעוּתִיהָ קַמְיָה וְזֶה שְׁאֵמַר דוֹד בְּתַפְלָתוֹ לִפְנֵי, שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי אֵתָה לְבַדְךָ, וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עַבְדּוֹ דִּינִי הוּא בְּלַחֲדוּי וְלֹא אַחְרָא הַקַּב"ה לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט עַבְדּוֹ וְלֹא אַחֵר.

דְּהָא תְּנִינָן כִּי לְמַדְנּוּ, כְּשֶׁהָאָדָם הוּא שׁוֹכֵב עַל עַרְשׁ דוּי, בִּי דִינָא דְּלַעְלָא מְסַתְּפְלִין בְּדִינּוּי הַבֵּית

דִּין שֶׁל מַעְלָה מְעִינִים בְּדִינוֹ, אֵית מְנַהוֹן נוֹטִין לְכַף זְכוּת יֵשׁ מֵהֵם שְׁנוּטִים לְכַף זְכוּת, דִּהִינּוּ דְּאֲחֻזְיָין זְכוּתִיהָ דְּבַר נֶשׁ שְׁמָרָאִים אֵת זְכוּתוֹ שֶׁל אָדָם, וְרוּצִים שֶׁהַבֵּית דִּין יִכְרִיעַ אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וְאֵית מְנַהוֹן דְּנוֹטִין לְכַף חוּבָה וְיֵשׁ מֵהֵם שְׁנוּטִים לְכַף חוּבָה, דְּאֲחֻזְיָין חוּבָה דְּבַר נֶשׁ שְׁמָרָאִים אֵת הַחוּבוֹת וְהַחֲטָאִים שֶׁל הָאָדָם, וְרוּצִים שֶׁהַבֵּית דִּין יִכְרִיעַ אוֹתוֹ לְכַף חוּבָה, וְלֹא נְפִיק אִינִישׁ מִן דִּינָא כְּמָה דְּהוּא בְּעֵי וְאִין אָדָם יוֹצֵא מִן הַדִּין כְּמוֹ שֶׁהוּא רוּצָה, כִּי אֲפֻשֶׁר שְׁעַל יְדֵי הַקְּטְרוּג הַבֵּית דִּין יִכְרִיעַ אוֹתוֹ לְכַף חוּבָה.

אָבַל מַאֲן דְּדָאִין לִיהּ מְלָפָא עֵילָאָה דְּשְׁלִיט עַל כּוּלָּא אָבַל מִי שְׁדָן אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הַשּׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, הוּא טַב הוּא וְדָאִי טוֹב, וְלֹא יָכִיל אִינִישׁ לְמַהוּי בְּהָהוּא דִינָא בַּר טַב וְאִין הָאָדָם יָכוֹל לְהִיּוֹת בְּדִין הַהוּא רַק טוֹב, וּמִפְּרֵשׁ מְאִי טַעְמָא מֵהוּ הַטַּעַם, וְאָמַר דְּהָא תְּנִינָן כִּי לְמַדְנּוּ, מְכִילוּי דְּמְלָפָא עֵילָאָה נָטוּ לְזְכוּתָא תְּדִיר כִּי מְדוּתוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן ב"ה נוֹטוֹת תְּמִיד לְזְכוּת, וְהוּא כּוּלִיָּה צַד רַחֲמָנוּתָא הוּא כּוּלוֹ צַד הַרְחָמִים, וּבּוֹדָאֵי יֵטָה לְכַף זְכוּת, וּגְדוּלָה מְזַאת כִּי אִף אִם יִמְצָא חֵיִיב הָרִי וּבִידּוּי לְשִׁבְקָא לְחֻטְאִין וְחוּבִין בִּידּוּ שֶׁל הַקַּב"ה לְמַחֹל וּלְסִלּוּחַ עַל חֲטָאִים וְעוֹנוֹת, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב זֶהוּ שְׁכַתוֹב פִּי עַמְּךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּנְרָא, וּמִפְּרֵשׁ רַק פִּי עַמְּךָ הִסְלִיחָה, וְלֹא עִם אַחֵר.

וּבְגִין כִּף בְּעֵינָא קַמִּיה דְּהוּא יְדִין דִּינָא, וְאַנָּא אֵיעוּל תְּלִיסַר אַבְבֵי לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּלֹא אַעְבְּרוּ לֹון בַּר אַבְהָתָא, וְלֹא יְהֵא מֵאן דִּימְחֵי בְּיָדֵי, וְעוּד דְּלֹא אַתְּבַע רְשׁוּתָא מְנַהוּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה, וְחֻמוֹן בִּי מְרַעִיה דְּלֹא הָוָה הוּא תַּמָּן, תְּנוּהוּ, וְלֹא הָוָה יְכִיל חַד מְנַהוּן לְמַלְלָא בְּפּוּמִיה, מְדַחִילוּ רַבָּה דְּהוֹת עֲלִיהוֹן, עַד דְּהוּוּ יְתָבִי סְלִיק לֹון רִיחִין דְּבוּסְמִין סְגִיאִין, וְכָל חַד וְחַד מְנַהוּן אֲתִישֵׁר חִילִיה, עַד דְּחֻמוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָוָה מְמַלְל מְלִין, וְלֹא הָוּ חֻמָּאן אַחְרָן בַּר מִינִיה.

לְבַתֵּר עֵידָן, אָמַר לֹון רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֻמִּיתוֹן מִיָּדֵי, אָמַר לִיה רַבִּי פְּנַחֶס, לָא, אָלֹא פּוּלְנָא תְּנוּהִין עַל דְּלֹא חֻמִּינָא לָךְ בְּבִי מְרַעַף זְמַן רַב, וְכַד חֻמִּינָא לָךְ סְלִיק לָן רִיחִין דְּבוּסְמִין דְּגַנְתָּא דְּעַדָן, וְשְׁמַעְנָא קְלָךְ מְמַלְל, וְלֹא יְדַעְנָא מֵאן מְמַלְל עִמָּךְ.

אָמַר לְהוּ, וְלֹא שְׁמַעְתוֹן מְלָה אַחְרָא בַּר מְדִידִי, אָמְרוּ לָאוּ, אָמַר לֹון, לִית אַתוֹן חֲזִינִין לְמַחְמֵי סָבַר אֲפִין דְּעַתִּיק יוּמִין.

אָמַר לֹון, אֵימָא לְכוּ מְלָה, תְּנוּהִנָּא עַל רַבִּי פְּנַחֶס, דְּלֹא חֻמָּא, דְּאַנָּא חֻמִּית לִיה כְּעַן בְּהָהוּא עֵלְמָא, לְתַתָּא מְרַבִּי אֲלַעְזָר בְּרִי.

מתוק מדבש

אָמַר לִיה רַבִּי פְּנַחֶס אִמַּר לוּ רַבִּי פְּנַחֶס, לָא לֹא רֵאִינוּ כְּלוּם, אָלֹא פּוּלְנָא תְּנוּהִין עַל דְּלֹא חֻמִּינָא לָךְ בְּבִי מְרַעַף זְמַן רַב אִלֵּא כּוֹלְנוּ תַמְהִים עַל שְׁלֹא רֵאִינוּ לָךְ בַּמַּטָּת חֲלִיידָן זְמַן רַב, וְכַד חֻמִּינָא לָךְ וְכַשְׂרֵאִינוּ אוֹתָךְ, סְלִיק לָן רִיחִין דְּבוּסְמִין דְּגַנְתָּא דְּעַדָן עֲלֵה לְנוּ רִיחֹות בְּשָׁמִים שֶׁל גֵּן עֵדֶן, וְשְׁמַעְנָא קְלָךְ מְמַלְל וְשַׁמְעֵנוּ אַתְּ קוֹלְךְ שְׁאֲתָה מְדַבֵּר עִם אַחַר, וְלֹא יְדַעְנָא מֵאן מְמַלְל עִמָּךְ וְלֹא יְדַעְנוּ וְלֹא רֵאִינוּ מִי הוּא הַמְדַבֵּר עִמָּךְ.

אָמַר לְהוּ שְׁאֵל מֵהֶם, וְלֹא שְׁמַעְתוֹן מְלָה אַחְרָא בַּר מְדִידִי וְלֹא שְׁמַעְתֶּם דִּיבּוּרִים שֶׁל אַחַר חוּץ מְדִיבּוּרִי, אָמְרוּ לָאוּ לֹא שְׁמַעְנוּ, אָמַר לֹון אִמַּר לְהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן, לִית אַתוֹן חֲזִינִין לְמַחְמֵי סָבַר אֲפִין דְּעַתִּיק יוּמִין אִין אַתֶּם רֵאוּם לְרֵאוּת אַתְּ הַסְבַּרְת פְּנִים שֶׁל הַקַּב"ה.

אָמַר לֹון אֵימָא לְכוּ מְלָה אִמַּר לְהֶם אִגִּיד לְכֶם דְּבַר, תְּנוּהִנָּא עַל רַבִּי פְּנַחֶס דְּלֹא חֻמָּא תַמָּה אֲנִי עַל רַבִּי פְּנַחֶס שְׁלֹא רֵאֵה, דְּאַנָּא חֻמִּית לִיה כְּעַן בְּהָהוּא עֵלְמָא לְתַתָּא מְרַבִּי אֲלַעְזָר בְּרִי שְׁאֲנִי רֵאִיתִי עֲתָה אַתְּ מְקוּמוֹ הַמוֹכֵן לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁהוּא לְמַטָּה מִמָּקוֹם רַבִּי אֲלַעְזָר בְּנִי, וּמֵאַחַר שְׁכָל כַּךְ גְּדֵלָה מַעֲלַת רַבִּי פְּנַחֶס, הִיא רֵאוּי שִׁירָאָה אַתְּ אָדָם הַרְאִשׁוֹן כְּשֶׁהִיא מְדַבֵּר עִמִּי כְּדַמְפְּרֵשׁ וְאִזִּיל.

וּבְגִין כִּף בְּעֵינָא קַמִּיה דְּהוּא יְדִין דִּינָא וְלַכְךָ בִּיקְשַׁתִּי לְפָנָיו שְׁהוּא יְדוֹן אַתְּ דִּינִי, וְאַנָּא אֵיעוּל תְּלִיסַר אַבְבֵי לְעֵלְמָא דְאַתִּי וְאֲנִי אֲכַנֶּס וְאֲעַבּוּר דְרַךְ י"ג פְּתָחִים לְעוֹלָם הַבָּא, דְּלֹא אַעְבְּרוּ לֹון בַּר אַבְהָתָא שְׁלֹא עֲבָרוּ אוֹתָם רַק הָאֲבוֹת, וְלֹא יְהֵא מֵאן דִּימְחֵי בְּיָדֵי וְלֹא יְהִיה מִי שִׁיעַכּ בִּידֵי, וְעוּד דְּלֹא אַתְּבַע רְשׁוּתָא מְנַהוּן וְעוּד שְׁלֹא אֲצַטְרַךְ לְבַקֵּשׁ רְשׁוּת מֵהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה אִמַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן אִיזֵה שֶׁם, וְחֻמוֹן בִּי מְרַעִיה דְּלֹא הָוָה הוּא תַּמָּן וְרֵאוּ אִלוּ שְׁהִיו אֲצֵל מַטָּת חֲלִיו שְׁהוּא אִינוּ שֶׁם, תְּנוּהוּ, וְלֹא הָוָה יְכִיל חַד מְנַהוּן לְמַלְלָא בְּפּוּמִיה תַמְהוּ, וְלֹא הִיה יְכוּל שׁוּם אַחַד מֵהֶם לְדַבֵּר בְּפִיו, מְדַחִילוּ רַבָּה דְּהוֹת עֲלִיהוֹן מִירָאָה הַגְּדוּלָּה שְׁהִיתָה עֲלֵיהֶם. עַד דְּהוּוּ יְתָבִי בְּעוּד שְׁהִיו יוֹשְׁבִים שֶׁם, סְלִיק לֹון רִיחִין דְּבוּסְמִין סְגִיאִין עֲלוּ לְהֶם רִיחֹות שֶׁל מִינֵי בְּשָׁמִים רַבִּים, וְכָל חַד וְחַד מְנַהוּן אֲתִישֵׁר חִילִיה וְנִתְחַזַּק כַּחוּ שֶׁל כָּל אַחַד וְאֶחָד מֵהֶם, עַד דְּחֻמוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן עַד שְׂרֵאוּ שׁוּב אַתְּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּמַּטָּת, וְהָוָה מְמַלְל מְלִין וְהִיה מְדַבֵּר דְּבָרִים עִם אַחַד, וְלֹא הָוּ חֻמָּאן אַחְרָא בַּר מִינִיה וְלֹא הִיו רֵאוּם שׁוּם אַחַר חוּץ מִמֶּנּוּ.

לְבַתֵּר עֵידָן אָמַר לֹון רַבִּי שְׁמַעוֹן לְאַחַר זְמַן קֶצֶר אִמַּר לְהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֻמִּיתוֹן מִיָּדֵי רֵאִיתֶם אִיזֵה דְּבַר,

וּכְעַן שְׁדָרוּ בְדִילֵי מְלַעֲיָלָא, וְאַחֲזוּן לִי אֶתְרֵי דְצַדִּיקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְלֹא אֶתִּישֵׁר בְּלַבָּאי דּוּכְתָאי, בַּר עִם אַחִיָּה הַשִּׁילוּנִי, וּבְרִירְנָא דּוּכְתָאי וְאַתִּינָא, וְאַתּוּ עִמִּי תִלַּת מָאָה נְשִׁמְתִין דְצַדִּיקָא, וְעֵילָא מְנַהוֹן אָדָם הָרָאשׁוֹן דְהוּהוּ יְתִיב גְּבָאי, וְהוּא הָוָה מְמַלְל עִמִּי, וּבְעָא דְלֹא יִתְגַּלִּי חוּבְיָה לְכָל עֵלְמָא, בַּר הָהוּא דְאַמְרָה אֹרִיתָא בְּגִינְיָה, וְאַתְפְּסִי בְּהָהוּא אֵילְנָא דְגִנְתָּא דְעָדָן.

וְאַנָּא אֲמִינָא לִיָּה דְהָא חֲבַרְיָא גִּלּוּ, אֲמַר הָהוּא דְגִלְיִין חֲבַרְיָא בִּינְיָהוּ שְׁפִיר, אֲכַל לְשֹׁאֵר בְּנֵי עֵלְמָא לָא, מְאִי טַעְמָא, דְחָס קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יִקְרִיָּה, וְלֹא בְּעָא לְפָרְסוּמִי חוּבְיָה, אֲלֵא בְּהָהוּא אֵילְנָא דְאַמַּר דְאַכַּל מְנִיָּה.

וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִּלִּי לִי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְלַחֲבַרְיָא דְלִישְׁתַּעוּ אֵינוּן בִּינְיָהוּ, וְלֹא לְדַרְדְּקֵי דְחֲבַרְיָא, וְלֵאֵינוּן דִּיִּיתוּן לְעֵלְמָא, דְהוּא (דָּף כד ע"ב) מְלָה דְלֹא יִדְעִי כָּל אֵינְשֵׁי וְטַעְיִין בִּיָּה, לָאוּ מְשׁוּם חוּבְתָא דְחָב, אֲלֵא מְשׁוּם יִקְרָא דְשְׁמָא עֵילְאָה, דְבְּנֵי נְשָׂא לָא זְהִירִין בִּיָּה, וּכְתִיב (שְׁמוֹת ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֵלָם, וְיִיתוּן לְמִשְׁאַל מַה דְלֹא צְרִיכִין לוֹן.

וְהֵינּוּ דְכְּתִיב (שִׁם יט כא) פֶּן יִהְרָסוּ אֶל יְהוּ"ה לְרָאוֹת וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רָב, מְאִי וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רָב, הֲכִי גְזַרְנָא, הֵאִי חֲבַרְיָא דְאֹרִי שְׁמָא קַדִּישָׁא לְכוּלָּא, הוּא נִפִּיל וְאִיתָא בְּהָהוּא חוּבָה יִתִּיר מְנִיָּהוּ, דְכְּתִיב וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רָב, הֲרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן.

מתוק מדבש

רוצה לפרסם את עוננו לכל, אלא בְּהָהוּא אֵילְנָא דְאַמַּר דְאַכַּל מְנִיָּה אֵלֵא בְּעַץ הַדַּעַת שֶׁאִמַּר הַכְּתוּב שֶׁאֵכֵל מִמֶּנּוּ.

וְהַמְשִׁיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאִמַּר וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִּלִּי לִי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְלַחֲבַרְיָא דְלִישְׁתַּעוּ אֵינוּן בִּינְיָהוּ וְהַקְּב"ה גִּילָה לִי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֵת סוּד חֲטָא אָדָם הָרָאשׁוֹן, וְלַחֲבָרִים שִׁדְבְּרוּ בִּינֵיהֶם כְּלַבָּד, וְלֹא לְרִוּוּקֵי דְחֲבַרְיָא וְלֹא שִׁיגְלוּ אוֹתוֹ לְצַעֲרִים שְׂבִין הַחֲבָרִים, וְלֵאֵינוּן דִּיִּיתוּן לְעֵלְמָא וְלֹא לְאוֹתָם שִׁיבְאוּ מֵעַתָּה לְעוֹלָם, דְהוּא (דָּף כד ע"ב) מְלָה דְלֹא יִדְעִי כָּל אֵינְשֵׁי וְטַעְיִין בִּיָּה כִּי הוּא דְבַר סוּד שֶׁאֵין כָּל הָאֲנָשִׁים מְבִינִים אוֹתוֹ וְטוֹעִים בּוֹ, וְעַל כֵּן אֵין לְגַלוֹת חֲטָאוֹ לְאַחֲרִים, לָאוּ מְשׁוּם חוּבְתָא דְחָב וְלֹא מְשׁוּם הַחֲטָא שְׁחָטָא, שֶׁהוּא חֲטָא גְּדוֹל, אֲלֵא מְשׁוּם יִקְרָא דְשְׁמָא עֵילְאָה אֵלֵא מְשׁוּם כְּבוֹד שֵׁם הָעֲלִיוֹן שֶׁל הַקְּב"ה, דְבְּנֵי נְשָׂא לָא זְהִירִין בִּיָּה שְׂבִין אָדָם אֵינֶם נֹזְהָרִים לְכַבְּדוֹ כְּרָאוּי, וּכְתִיב וְכָתוּב זֶה שְׁמִי לְעֵלָם לְעֵלָם כְּתוּב, שֶׁהוּא לְשׁוֹן הָעֵלָם וְהַסְתֵּר, שְׁפִירוּשׁוֹ שְׁצִרִיךְ לְהַעֲלִימוֹ וְלְהַסְתִּירוֹ, וְיִיתוּן לְמִשְׁאַל מַה דְלֹא צְרִיכִין לוֹן כְּדִי שֶׁלֹּא יִבְאוּ לְשֹׁאֵל מַה שֶׁלֹּא רָאוּי לְהַסְתֵּר לְשֹׁאֵל.

וְהֵינּוּ דְכְּתִיב וְזֶהוּ שְׁכָתוּב פֶּן יִהְרָסוּ אֶל יְהוּ"ה לְרָאוֹת וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רָב, וְשֶׁאֵל מְאִי וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רָב מַה פִּירוּשׁוֹ, וּמְשִׁיב הַכִּי גְזַרְנָא כִּי אִמַּרְנוּ וְהַסְכַּמְנוּ,

וְהַמְשִׁיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵת דְבָרָיו וְאִמַּר וְכְעַן שְׁדָרוּ בְּדִילֵי מְלַעֲיָלָא וְעַתָּה שְׁלַחוּ בְּשִׁבְלֵי מְלַמְעֵלָה, וְאַחֲזוּן לִי אֶתְרֵי דְצַדִּיקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי וְהִרְאוּ לִי אֵת הַמְקוּמוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא אֶתִּישֵׁר בְּלַבָּאי דּוּכְתָאי וְלֹא הִיָּה יִשָּׂר בְּלִבִּי לְבַחֲרוֹ אֵת מְקוּמִי, בַּר עִם אַחִיָּה הַשִּׁילוּנִי רַק עִם אַחִיָּה הַשִּׁילוּנִי הַנְּבִיא, וּבְרִירְנָא דּוּכְתָאי וְאַתִּינָא וּבַחֲרַתִּי אֵת מְקוּמִי וּבַתִּי בַחֲזוּרָה, וְאַתּוּ עִמִּי תִלַּת מָאָה נְשִׁמְתִין דְצַדִּיקָא וּבְאוּ עִמִּי לְלוּוֹתִי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת נְשִׁמוֹת צַדִּיקִים, וְעֵילָא מְנַהוֹן אָדָם הָרָאשׁוֹן דְהוּהוּ יְתִיב גְּבָאי וְלַמְעֵלָה מֵהֶם אָדָם הָרָאשׁוֹן שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב אֲצֵלִי, וְהוּא הָוָה מְמַלְל עִמִּי וְהוּא הִיָּה מְדַבֵּר עִמִּי, וּבְעָא דְלֹא אֶתְגַּלִּי חוּבְיָה לְכָל עֵלְמָא וּבִקְשׁ מִמֶּנִּי שֶׁלֹּא אֶגְלֶה חֲטָאוֹ לְכָל הָעוֹלָם, בַּר הָהוּא דְאַמְרָה אֹרִיתָא בְּגִינְיָה חוּץ מִמָּה שֶׁאִמַּרְהָ הַתּוֹרָה עֲלֵיו, וְאַתְפְּסִי בְּהָהוּא אֵילְנָא דְגִנְתָּא דְעָדָן וְנִתְכַסֶּה וְנִעְלָם בְּמִשְׁלַל שֶׁל עֵץ הַדַּעַת שֶׁבָּגַן עָדָן.

וְאַנָּא אֲמִינָא לִיָּה וְאִנִּי אִמַּרְתִּי לוֹ, דְהָא חֲבַרְיָא כְּבָר גִּלּוּ כִּי הַחֲבָרִים כְּבָר גִּילּוּ סוּד חֲטָאוֹ, אֲמַר לִי אָדָם הָרָאשׁוֹן, הָהוּא דְגִלְיִין חֲבַרְיָא בִּינְיָהוּ שְׁפִיר מַה שֶׁגִּילּוּ הַחֲבָרִים בִּינֵיהֶם הוּא יָפָה, אֲכַל לְשֹׁאֵר בְּנֵי עֵלְמָא לָא אֲבָל לְשֹׁאֵר בְּנֵי אָדָם לֹא יִגְלוּ, וְשׁוֹאֵל מְאִי טַעְמָא מְהוּ הַטַּעַם, וּמְשִׁיב דְחָס קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יִקְרִיָּה כִּי חָס הַקְּב"ה עַל כְּבוֹדוֹ, וְלֹא בְּעָא לְפָרְסוּמִי חוּבְיָה וְאִינוּ

קָרִיב לְגִבְהַ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, אָמַר לִיָּה אָבָא, מָה אָנָּא הָתָם, אָמַר לִיָּה זַפָּאָה חוּלְקָךְ בְּרִי, זְמַן סָגִי יְהֵא דְלָא תְתַקְבֵּר גַּבְאִי, אָבָל בְּהֵוָא עֲלֵמָא דְיוֹכְתָא דִּידִי וְדִידֶךָ בְּרִירְנָא, זַפָּאִין אָנָּן עִם אֵינוֹן צְדִיקָא, דְזַמְיִנִין אֵינוֹן לְשַׁבְחָא לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא, דְאֵינוֹן מְלֵאכִים דְמִשְׁמִשִּׁין קַמֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים קמ"ד) אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֶיךָ.

מתוק מדבש

עיניהם, הריסה היא מתקריא, אם הוא באופן שנפל ממנו "רב", כלומר שחסר מהם רב ללמדם סוד הדברים המסורים מפה לאוזן, כן יש לומר בדרך צחות.

קָרִיב לְגִבְהַ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה נתקרב אליו בנו רבי אלעזר, **אָמַר לִיָּה** שאל ממנו **אָבָא, מָה אָנָּא הָתָם** אבי מה מעלתך שם, והיכן יהיה מקומי בגן עדן, **אָמַר לִיָּה** רבי שמעון אביו, **זַפָּאָה חוּלְקָךְ בְּרִי** אשרי חלקך בני בעולם הבא, אבל דע לך כי אחר פטירתך זמן **סָגִי יְהֵא דְלָא תְתַקְבֵּר גַּבְאִי** זמן רב יהיה שלא תקבר אצלי (כמנוסח נמס' צנא מניעא דף פד ע"ג), **אָבָל בְּהֵוָא עֲלֵמָא** אבל בעולם העליון, **דְיוֹכְתָא דִּידִי וְדִידֶךָ בְּרִירְנָא** המקום שלי ושלך ביררתי ובחרתי להיות ביחד, **זַפָּאִין אָנָּן עִם אֵינוֹן צְדִיקָא** אשרי לנו יחד עם אותם הצדיקים, **דְזַמְיִנִין אֵינוֹן לְשַׁבְחָא לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא** שהם עתידים לשבח לרכון העולם, **דְאֵינוֹן מְלֵאכִים דְמִשְׁמִשִּׁין קַמֵּיהּ** שהם מלאכים המשמשים לפניו, **הָדָא הוּא דְכְתִיב** זהו שכתוב **אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ** ומתי יהיה זה, כאשר **יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֶיךָ**.

(זהר חדש בראשית דף כד ע"א-ע"ב, ובביאורינו כרך א עמ' שעג-שעט)

האי חבְרָא דְאֲוִרִי שְׁמָא קְדִישָׁא לְכוּלָּא זה החבר שמורה את השם הקדוש לכל, **הוא נְפִיל וְאֵיתָא בְּהֵוָא חוּבָה יְתִיר מְנִיָּהוּ** הוא נופל ונמצא באותו העון יותר מן התלמידים, **כי היה לו לחוס על קדושת השם ולבדוק בתלמידיו אם הם ראויים לדעת את סוד השם הקדוש, כי אולי ישתמשו בשם הקדוש לדברים שאינם ראויים, דְכְתִיב וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב שְׁפִירוּשׁוּ הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפַּס בְּאוֹתוֹ הָעוֹן** של גילוי סוד השם הקדוש למי שאינו ראוי.

הנה רבי שמעון דרש והזהיר בפסוק זה את הרב שלא יגלה סוד למי שאינו הגון, וכמו כן יש לתלמיד ליזהר בזה, וכמו שכתב הרב בעל בן איש חי בסוף ספר רב פעלים ח"ג שו"ת סוד ישרים סימן י"ג.

וז"ל, ודע שכל ענין סוד, ובפרט הכונות של התפלות דעבדי בהו עובדא לעילא בבנין ותיוקן העולמות העליונים ופרצופים העליונים, אם לא קבל בהם האדם הקדמות בעל פה מן רב מובהק, עליו ועל כיוצא בו נאמר "ויאמר ה' אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב", פירוש אל יהרסו לעלות אל ה' בכונות התפלה, אף על פי שעוסקים על פי הראיה שרואים הדברים מסודרים בספר נגד עיניהם ומכוונין במה שרואין נגד

שיבת דא שירתא

מנהג ישראל תורה, להדליק נרות ומאורות וכו' ביום זה היקר ל"ג בעומר, וכו' לכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא, אשר נתגלה ביום הזה, וביום הזה עלה לשמי מרומים והוא יומא דהילולא דיליה לאורו נסע ונלך, לכבוד ספרו הקדוש זוהר המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, והוא מאיר לנו בגלותנו עד כי יבוא משיח צדקנו, ותבין לפי זה אשר נתאמת לנו מאנשי אמת, אשר השמחה ביום זה על ציון הרשב"י הוא שלא כדרך הטבע, דכתיב "אור צדיקים ישמח", עכ"ל.

(בני יששכר, מאמרי ל"ג בעומר)

פרשת בהר תשפ"ב

לקבלת העלון מידי שבוע יש לשלוח אימייל בכתובת: 3022233@gmail.com

ח

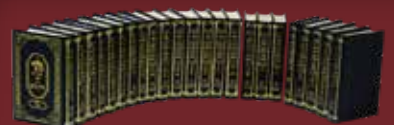
הזהר הקדוש" ע"פ "מתוק מדבש" הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

פורמט בים
"ובלכתך בדרך"
מהדורת ר' יוסף
צבי בערגער
[cm 16.5/11.5]

פורמט רגיל
[cm 24/17]

פורמט בינוני - מהדורת ר' הערשל וועבער
[cm 17/12]

www.matokmidvash.com

02-50-222-33

מוקד הזמנות:

